

Klimat- och näringslivsdepartementet
Naturmiljöenheten

Norrtälje Kommun
Ulrika Falk, Kommunstyrelsens
ordförande
Jenny Nordström, Kommundirektör

Svar angående behovet av statliga stödåtgärder för att finansiera va-investeringar i Norrtälje kommun och Sverige

Kommunerna har, enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen), ansvaret för att tillgodose behovet av vattentjänster om sådana behöver ordnas i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Staten svarar för regelgivning och ett visst stöd till kommunerna, samt bedriver genom länsstyrelserna tillsyn över att kommuner tar sitt ansvar.

Grunden för kommunal finansiering är att kommunen själv finansierar verksamheten, primärt genom sin rätt till avgiftsuttag. Staten ger stöd till kommunsektorn framför allt genom generella statsbidrag. När det gäller allmänna vattentjänster får kommunerna ta ut avgifter som regleras enligt lagen om allmänna vattentjänster. Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen.

Långsiktig planering samt information till berörda är en viktig del i arbetet för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Till stöd för detta trädde en lagändring i vattentjänstlagen 6 § a-d i kraft den 1 januari 2023 som innebär att kommunen ska ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska innehålla kommunens långsiktiga planering samt bedömningar om vilka åtgärder som behöver vidtas för att allmänna va-anläggningar ska fungera vid skyfall. Innan beslut och ändring av planen ska samråd ske med berörda fastighetsägare och myndigheter.

Riksrevisionen har genomfört en granskning om statens insatser är effektiva som presenterades i februari 2025, *Tillgången till kommunalt vatten och avlopp – statens insatser för allmänna vattentjänster* (RiR 2025:2). Riksrevisionen drar den övergripande slutsatsen att det i flera avseenden finns brister i statens insatser och har lämnat rekommendationer till regeringen om

- att samverkan mellan berörda myndigheter i frågor relaterade till allmänna vattentjänster behöver stärkas,
- att en lämplig myndighet bör få uppdraget att vägleda och följa upp kommunernas arbete med vattentjänstplaner
- att länsstyrelsernas tillsyn över att kommunernas ansvar enligt 6 § i vattentjänstlagen behöver följas upp
- att säkerställa att länsstyrelsen har de befogenheter de behöver för sin tillsyn.

Till följd av Riksrevisionens granskning har regeringen gett Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelserna ett uppdrag respektive ett återrappporteringskrav i sina regleringsbrev för 2025. Riksrevisionens rekommendationer är också i linje med flera förslag i den nyligen presenterade va-beredskapsutredningen.

Va-beredskapsutredningens betänkande Ökad va-beredskap (SOU 2024:82) överlämnades i december förra året till regeringen. Utredningens uppdrag var att se över regelverk och ansvarsfördelning samt vid behov föreslå förändringar för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster vid händelse av kris, höjd beredskap och då ytterst krig samt utifrån nya förutsättningar som följer av ett förändrat klimat. Utredningen presenterade flera förslag som bland annat rör ändringar i lagstiftning och finansiering av vattentjänster. Va-beredskapsutredningens betänkande behandlas nu inom Regeringskansliet.

Med vänlig hälsning

Anna Willman

Politiskt sakkunnig